

Česká republika

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Praha 5 – Smíchov, Grafická 13

Grafická 1060/13, 150 00 Praha 5 - Smíchov

Identifikátor školy: 600 038 246

Termín konání orientační inspekce: 10. – 15. října 2002

Čj.:	010 938/01-2700
Signatura:	oa5cw101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem školy je Městská část Praha 5, nám. 14. října 4, 150 22 Praha 5. Škola je příspěvkovou organizací, sdružuje školní družinu a školní jídelnu-výdejnu. V roce 2001 nepřesáhly počty žáků školy ve všech jejich součástech maximální povolenou kapacitu uvedenou v Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

V letošním školním roce má škola 212 žáků ve 13 třídách; z toho tři specializované třídy (VI.B, VII.B, C) pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení (dále SVPU), kromě toho škola integruje cca 12% žáků se SVPU v běžných třídách. Jediná třída pátého ročníku je vyrovnávací. V přípravné třídě se aklimatizují na podmínky povinné školní docházky žáci ze znevýhodněného sociokulturního prostředí. Asi 63% celkového stavu tvoří žáci romští, značný počet žáků je ze sociálně slabých a méně podnětných rodin.

V 1. - 9. ročníku se realizuje vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2. Koncepce výchovy a vzdělávání zohledňuje převládající sociální složení žactva a specifické podmínky okolní spádové lokality.

Příslušným orgánem státní správy je Magistrát hlavního města Prahy, odbor školství (Novodvorská 1010/14, 142 00 Praha 4).

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávání v níže uvedených předmětech a skupinách předmětů vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávání v níže uvedených předmětech a skupinách předmětů vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání v jednotlivých předmětech a skupinách předmětů: český jazyk a literatura, dějepis, občanská výchova a rodinná výchova, matematika a fyzika, hudební výchova, přírodopis, chemie, zeměpis, přírodověda a vlastivěda

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení personálních podmínek školy se vztahuje pouze k předmětu inspekce. Skupina učitelů sledovaných předmětů je z hlediska věkové struktury vyrovnaná a jsou v ní zastoupeni i muži. Eventuální absence požadované odbornosti nebo kvalifikace pouze v některých případech negativně ovlivňuje částečně kvalitu vyučování. Naopak podstatný vliv mají osobnostní dispozice, pedagogická zkušenost, volba a realizace vyučovacích metod, schopnost efektivně a kultivovaně komunikovat se žáky a stimulovat je k aktivní účasti ve výuce.

Při stanovení úvazku jednotlivých učitelů využívá škola optimálně možností - pedagogické erudice, schopností, zájmů - pedagogických pracovníků, které se jí podařilo získat.

Dlouhodobé problémy při formování kvalifikovaného a kvalitního pedagogického sboru působí vedle všeobecných příčin především specifická profilace školy, skladba žakovské populace a podmínky malé školy; ty všechny kladou značné nároky na osobnost učitele, na jeho fyzické i psychické síly.

Celkově nepříznivou personální situaci vyplývající z níže uvedené tabulky do jisté míry kompenzují následující faktory: dokončované nebo neukončené vysokoškolské studium některých dosud nekvalifikovaných učitelů, absolvované vysokoškolské vzdělání jiného typu, snaha se dále vzdělávat, pedagogická erudice a delší úspěšné pedagogické působení.

Personální podmínky ve sledovaných předmětech dle vyhlášky MŠMT č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců

Název předmětu	Počet vyučujících učitelů				
	OPZ	OZ	PZ	N	Σ
Český jazyk a literatura	1			2	3
Dějepis		1		1	2
Občanská výchova	1				1
Rodinná výchova			1		1
Matematika	1			2	3
Matematika 4. – 5.ročník	1			1	2
Fyzika				2	2
Hudební výchova			1	1	2
Přírodopis	2				2
Chemie			1		1
Zeměpis		1		2	3
Přírodověda	1			1	2
Vlastivěda	1			1	2

OPZ - odborná a pedagogická způsobilost, OZ - odborná způsobilost, PZ - pedagogická způsobilost, N - bez odborné a pedagogické způsobilosti

Výchovná poradkyně (dále VP), která ve škole působí od počátku letošního školního roku, navazuje na kvalitní práci své předchůdkyně. Využívá k tomu nejen svou odbornost (speciální pedagogika a postgraduální studium výchovného poradenství), ale i dlouholetou praxi učitelky a výchovné poradkyně na jiných školách a zkušenosti, získané v práci s mládeží romské komunity. Pravidelně se účastní vzdělávacích aktivit souvisejících s její funkcí.

V koncepci poradenství navazuje na roční rámcový plán činnosti školy: Soustředí se na metodickou pomoc učitelům a na problematiku vhodného výchovného působení na žáky z nedostatečně stimulujícího rodinného prostředí, trpící syndromy dysfunkcí a poruch pozornosti nebo zdravotními potížemi. Nastiňuje východiska působení na rodinu žáka, stanoví systém spolupráce s rodiči a přehled opatření k nápravě při výchovných nebo výukových potížích. Opírá se o komplexní diagnózu a prognózu dalšího vývoje dětí, stanovené pedagogicko-psychologickou poradnou i dalšími odborníky. Dokumentace žáků obsahuje výsledky poradenských zjištění spolu se souhlasem rodičů k vyšetření jejich dětí. Tyto materiály jsou podkladem pro vypracování individuálních plánů, jejich vypracování a realizaci VP garantuje.

V kompetenci VP je i prevence negativních jevů; o této problematice aktuálně informuje např. v pedagogické radě, při provozních poradách apod. Pracovní náplň VP zahrnuje také práci se žáky s výchovnými a výukovými problémy nebo se zdravotními obtížemi; dále informační a metodickou činnost směrem k žákům, rodičům i učitelům, poradenství k volbě další vzdělávací cesty a vedení dokumentace o žácích v poradenské péči.

Pedagogická rada se zabývá organizačními záležitostmi a projednává podrobně výsledky vzdělávání a výchovy. Zápisy z jednání ale někdy neobsahují konkrétní stanovení úkolů a zodpovědnost jednotlivých pracovníků, chybí následná kontrola a zpětná vazba.

Metodické orgány - vzhledem k velikosti školy - sdružují v sekcích příbuzné předměty. Učitelé řeší výukové problémy, vyměňují si zkušenosti z oblasti práce se žáky se SVPU, zabývají se modifikovanými osnovami, spolupracují při řešení otázek materiálního zabezpečení výuky a při organizování exkurzí a soutěží. Stručné tematické plány s časovým rozvržením učiva zpracovávali pedagogové většinou individuálně. Rezervy v činnosti metodických orgánů existují zejména v oblasti společného plánování učiva a v analyzování zjištěných nedostatků. Nekvalifikovaným a méně zkušeným kolegům pomáhají určení uvádějící učitelé.

Informační systém je funkční, v souladu se zákonem. Informace uvnitř školy i směrem k veřejnosti jsou předávány rychle a účinně. Žáci mohou sdělovat své názory a problémy kromě běžných denních kontaktů také prostřednictvím schránky důvěry a Žákovské rady, ustavené od letošního školního roku. Pro rodiče organizuje škola třídní schůzky a besedy; i přes malý zájem usiluje zaangažovat je zejména jednotlivými akcemi na vzájemné spolupráci. Podařilo se ustavit Klub rodičů jako partnerskou organizaci školy.

Škola úzce spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, se sociálním odborem Městské části Praha 5, s policií i s dalšími institucemi. V tomto školním roce se bude podílet na projektu Clemsonské Univerzity z Jižní Karolíny Výzkum participace dětí, výchovy k demokracii a lidským právům. Téma multikulturní výchovy, romská problematika i další aspekty vzdělávání přivedly do školy také zahraniční návštěvy, např. z Nizozemí, Belgie, Velké Británie a USA.

Kromě přiměřeného počtu volitelných a nepovinných předmětů nabízí škola s cílem podpořit seberealizaci a pocit úspěšnosti i větší počet zájmových útvarů se zaměřením např. na keramiku, romský folklór, sborový zpěv (sbor Mozartík), nebo přírodovědu. Žáky motivují zejména sportovní a estetickovýchovné soutěže, úspěšně se umístili ve výtvarné soutěži pořádané Nadací Nová škola. Výroční zpráva o činnosti školy má dobrou vypovídací hodnotu, byla zpracována v souladu s platnou legislativou a slouží jako zdroj informací o aktuálním stavu školy i o plánech jejího dalšího rozvoje. Obsahuje i výčet akcí pořádaných během školního roku, z nichž některé se již stávají tradicí. Mimořádný program i ohlas měly oslavy stoletého výročí školy v roce 2002.

Vedení školy zpracovalo plán kontrolní činnosti v návaznosti na roční plán školy. Je konkrétní, časově strukturovaný, určení jednotlivci odpovídají za kontrolu daných úkolů. Ředitelka i zástupkyně znají kvalitu práce jednotlivých učitelů. Při společných hospitacích s inspekcí vyzdvihly klady, ale též otevřeně poukázaly na zjištěné nedostatky. Výsledky hospitací i dalších kontrol zaznamenávají v podpůrné dokumentaci a projednávají s pedagogickými pracovníky, včetně opatření k nápravě a následné kontroly. Již méně sledují činnost metodických orgánů, na které delegovaly dílčí kompetence v plánování a organizaci výuky.

Vedení školy výrazně podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků s ohledem na profilaci školy. Proto se preferují kurzy s tematikou SVPU, protidrogová prevence, dílny tvořivosti apod., v letošním roce se vzdělávání orientuje na zvládnutí základů informačních technologií.

Kritéria pro přiznávání osobních příplatků a odměn jsou podrobně zpracovaná, zahrnují mimo jiné také uvádění nekvalifikovaných a začínajících pedagogů, úroveň výchovně-vzdělávací práce a další vzdělávání. Jsou zveřejněna a všichni pracovníci jsou s nimi prokazatelně seznámeni. Podklady k jejich aplikaci získává vedení školy na základě pravidelného hodnocení výsledků práce jednotlivých zaměstnanců. Poskytování nenárokových složek platu se tak stává výrazným motivačním impulsem.

I přes některé výraznější klady v organizaci činnosti školy jsou personální podmínky zejména vzhledem k úrovni odborné a pedagogické způsobilosti ve sledovaných předmětech průměrné.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Od počátku devadesátých let prošla školní budova, postavená roku 1902, řadou stavebních úprav. Přesto musí škola využívat veškeré prostory velmi účelně a úsporně. Kromě jedenácti kmenových učeben jsou k dispozici školní jídelna s výdejnou obědů, dílna pro technické práce, skleník pro pěstitelské práce, keramická dílna, klubová relaxační místnost, místnost pro přípravnou třídu a odpolední školní družinu, v půdní vestavbě přibyla k počítačové učebně posilovna. Výuce i relaxaci slouží vnitroblokový školní dvůr a přiléhající malý školní pozemek.

Odborná učebna přírodovědných předmětů umožňuje demonstrační i laboratorní práci. Funkční a esteticky řešené jsou dřevěné patrové vestavby v několika místnostech. Zčásti nový nábytek vyhovuje ergonomickým parametrům dětí a postupně se podle potřeby a finančních možností obměňuje. Učebny i další interiéry školy mají nápaditou výtvarnou úpravu, na níž se významně podílejí svými výtvary i žáci. Jejich pozitivní vztah k přívětivému, osobitému a esteticky podnětnému prostředí je zřejmý i z udržování čistoty a pořádku.

Všechny učebny jsou vybaveny videem, škola má i potřebnou didaktickou techniku a učitelé ji v funkčně používají. Učitelská knihovna disponuje odbornou literaturou zaměřenou především ke specifické profilaci školy. Používané učebnice mají schvalovací doložku MŠMT, často se využívají navazující učebnicové řady. K procvičení učiva slouží ve všech sledovaných předmětech i materiály připravené učiteli. Vybavení učebními pomůckami umožňuje realizovat požadavky zvoleného vzdělávacího programu. Inspekce nezjistila využití počítačové učebny pro vyučování kromě předmětu informatiky.

Český jazyk, dějepis, občanská a rodinná výchova se vyučují v kmenových učebnách. Učitelé mají k dispozici soubor historických map, menší počet slovníků, jazykových příruček, pomocných knih a textů, gramatické nástěnné tabule, starší diapozitivy, audio i videonahrávky (některé pořady nahrávají i sami). Umístění žákovské knihovny v kmenové třídě a v uzavřených kovových skříních nevytváří příznivé podmínky pro práci s knihou a žáci jeví o četbu jen malý zájem.

Pro výuku matematiky a fyziky mají učitelé k dispozici značné množství starších i novějších pomůcek: zpětný projektor, rýsovací potřeby, tabulky, kapesní kalkulátory, početné sbírky úloh a odbornou literaturu. Pečlivě uspořádané sbírky přírodopisu a chemie obsahují potřebné přírodniny, modely, nástěnné výukové tabule, mikroskopy, chemické sklo, pomůcky a materiál pro demonstrační i žákovské pokusy. Bezpečné uložení chemikálií odpovídá požadavkům platných předpisů. Soubor nástěnných zeměpisných map se v nedávné době inovoval a rozšířil, k dispozici je dostatek školních atlasů, ale jen málo žákovských globusů. Podle rozvrhových možností se přírodovědné předměty vyučují v multifunkční odborné učebně, jinak v kmenových třídách.

K výuce hudební výchovy slouží jedna z kmenových tříd vybavená pianinem, kam žáci jednotlivých tříd přecházejí. K dispozici je dále elektronický klávesový nástroj, malé varhany, nástroje orffovského instrumentáře, kytary a flétny, přenosný radiomagnetofon s CD mechanikou. Při vyučování jsou někdy využívány zpěvníky, učebnice a vlastní materiály připravené učiteli. Pro nedostatek vhodných prostor jsou pomůcky uloženy ve školní sborovně, jejich množství je celkově standardní.

Vedení školy permanentně sleduje stav a úroveň materiálního vybavení (pravidelné kontroly, inventarizace) a snaží se je neustále zlepšovat. Za tím účelem usiluje o získání dalších prostředků prostřednictvím grantů a sponzorů. Přijímá podněty a doporučení metodických orgánů, podle finančních možností je také akceptuje.

Materiálně-technické podmínky jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE (V SOUČÁSTI ŠKOLY, STUDIJNÍM OBORU, UČEBNÍM OBORU, SKUPINĚ PŘEDMĚTŮ)

Realizace vzdělávacích programů

Týdenní časové dotace ve sledovaných předmětech korespondují s učebním plánem příslušného vzdělávacího programu. Sledované vyučování respektovalo platné učební osnovy.

Časové dotace sledovaných předmětů jsou v souladu s učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu, vyučování je v souladu s platnými osnovami.

Kontrolovaná povinná pedagogická dokumentace je vedena v souladu s platnou legislativou. Třídní knihy ojediněle obsahují zápisy s malou vypovídací hodnotou.

Kontrolovaná povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Systém kontroly naplňování učebního plánu a osnov, včetně analýzy výsledků je zřejmý již z ročního plánu kontrolní činnosti a z interní dokumentace vedení školy z hospitací a kontrol – tak jak již bylo zmíněno výše, v oddílu o personálních podmínkách – a je ve své podstatě funkční. Rezervy existují v kontrole činnosti metodických orgánů (plánování, koordinace činnosti, mezipředmětové vztahy).

Systém kontroly je účinný.

Koncepční materiál z roku 2000 navazující na obdobné předchozí dokumenty vychází z objektivních podmínek ve spádově lokalitě i ze specifických vzdělávacích potřeb žáků. Kromě základního vzdělání klade důraz na individuální přístup k žákům, na prvky multikulturní výchovy, zájmovou činnost, výchovu k toleranci a na prevenci negativních jevů. Pojímá školu jako vzdělávací centrum otevřené spolupráci s rodiči i s dalšími institucemi participujícími na výchově a vzdělávání. Z řady dostupných dokumentů a materiálů i z přímého pozorování inspekce je zřejmé, že škola svou koncepci dlouhodobě a cílevědomě, i když s četnými problémy, uskutečňuje.

Realizace pedagogických záměrů odpovídá vytýčené koncepci školy.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk a literatura

Dílčí absence odborné a pedagogické způsobilosti (viz výše, personální podmínky) neměla na sledovanou výuku žádný negativní vliv. Odborná úroveň a pedagogický takt byly charakteristickým rysem sledovaného vyučování. Bezprostřední plánování výuky je pečlivé a systematické, v dlouhodobém se prozatím výrazněji neprojevila vzájemná kooperace učitelů a propojení mezipředmětových vztahů.

Jazykové vyučování se orientovalo na důkladné procvičování pravopisu a gramatiky, např. doplňováním do připravených pracovních listů nebo v rozsáhlejší kontrolní práci. Ve slohu se účelně spojovaly prvky stylistiky a mluvnice např. při výběru vhodných jazykových prostředků popisu. Stručný výklad a řízený rozhovor střídaly také aktivizující metody, např. soutěž, řešení problému ve skupinách a obhajování vlastního stanoviska v diskusi, prvek hry. Vnitřní diferenciací zohledňovala žáky se SVPU, specifické pracovní tempo, metody a postupy se uplatnily ve specializovaných třídách. Literární výchova preferovala práci s textem a zaujetí příběhem. Samostatná i společná tvorba osnovy byla dalším efektivním prvkem globální výuky předmětu. Srovnáním s historickým pojednáním dovedli žáci za pomoci učitele vyvodit i

přibližný obsah pojmu mýtus. Problémem zůstávají i ve vyšších ročnících nevytěžované čtenářské dovednosti a menší vyjadřovací schopnosti.

Praktické uplatnění získaných znalostí a dovedností, estetický dojem a etický apel tvořily hlavní motivační impulsy sledovaného vyučování. K tomu přispívaly i odkazy na informace získávané mimo školu (televize, film). Hodnocení bylo motivační, adresné a konkrétní, klasifikace objektivní, ale jen málo využívaná. Zadávané úkoly a kontrolní práce splňovaly kritérium přiměřené náročnosti.

Kromě učebnic se funkčně využívaly i pracovní listy a manuály vyhotovené učiteli, nástěnné gramatické tabule i krásná literatura. Charakter vyučování, variabilita metod a zčásti také atraktivní téma vytvářely dobré psychohygienické podmínky vyučování.

Styl vyučování podporoval rozvíjení sociálních a komunikativních dovedností. Značné úsilí věnovali učitelé rozvoji kultivovaného mluveného projevu dětí, i když se to někdy dařilo jen zčásti. Žáci měli dostatek příležitostí projevit vlastní aktivitu, ovšem ne vždy je využívali; jen někteří dovedli týmově spolupracovat. Pozitivní vztah mezi žáky a učiteli byl zřejmý ze způsobu vzájemné komunikace a odrážel se v chování žáků k pedagogům, kteří řešili ojedinelé nesrovnalosti s danými pravidly chování trpělivě, ale energicky.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk a literatura jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů dějepis, občanská výchova a rodinná výchova

Dějepis vyučují dva, občanskou i rodinnou výchovu jediný učitel. Dílčí absence odborné a pedagogické způsobilosti (viz výše, personální podmínky) neměla na sledovanou výuku podstatný negativní vliv. Naopak rozhodujícími jsou schopnost organizovat vyučování, navázat se žáky oboustranně vstřícný kontakt a uplatňovat vhodné vyučovací metody.

Motivace je neopominutelnou součástí výuky, zejména v předmětech výchovného charakteru, vychází z obsahu a cílů vyučování daných zvoleným vzdělávacím programem. Učivo občanské a rodinné výchovy (např. témata rodina, životní role, svoboda a mravní rozhodování atd.) úzce souvisí s životními zkušenostmi dětí a mnohdy se velmi niterně dotýká i jejich osobního života.

Převládalo slovní motivační hodnocení povzbuzením a pochvalou, méně se však využívala klasifikace. Hodnotily se komunikační dovednosti, zájem, schopnost pojmenovat pojednávanou skutečnost a reagovat na ni. Učitelé se většinou vystříhali nadbytečného ukázněvání, problémy řešili věcně a taktně, ale s nezbytnou rázností.

Plánování jednotlivých vyučovacích celků i bezprostřední přípravu na vyučování pojali všichni učitelé zodpovědně. Z průběhu vyučování bylo zřejmé, že důkladně promýšleli výběr učiva, vhodné metody i cíle, jichž chtěli dosáhnout. Některé časově tematické plány učiva zpracovali již návazně v horizontu celé žákovy školní docházky. Rozvržení učiva dějepisu v 6. – 9. ročníku je proporcionální; výrazným kladem je, že věnuje dostatek času výuce nejnovějších a soudobých dějin.

Výběr učiva odpovídal aktuálnímu stavu jednotlivých tříd, včetně specializovaných, respektoval přiměřenou náročnost. Použité vyučovací metody (rozhovor, diskuse, řešení problémů ve skupinách apod.) vedly žáky k přemýšlení o sobě samých i o ostatních lidech a podporovaly žákovskou aktivitu, i když odezva vždy neodpovídala intenzitě podnětu. Dějepisný výklad v kombinaci s heuristickým rozhovorem navazoval na předchozí učivo, zároveň ověřoval a upevňoval již získané vědomosti; neměl však z odborného i didaktického hlediska optimální uspořádání. Zájem žáků byl zřejmý i z otázek, na něž učitel promptně reagoval, i když někdy zcela odbočovaly od tématu. Děti se těšily i na znalostní soutěžní kvíz o reáliích pravěku.

Styl a metody vyučování, střídání činností generovaly již samy o sobě nutné relaxační momenty, dařilo se udržet pozornost i zájem většiny žáků téměř po celou vyučovací dobu.

V občanské a rodinné výchově se funkčně uplatnily připravené pracovní listy a jednoduché pomůcky, které připravovali učitelé; vyučování ovšem ponejvíce spočívalo ve verbální komunikaci. Zajímavý televizní dokument o československých letech v Anglii však nezhlédli žáci vcelku, protože skončila hodina. Poměrně málo se někdy ke škodě věci pracovalo s učebnicemi.

Příznivou atmosféru navozovali učitelé vstřícností a žáci ji v naprosté většině opětovali. Jen zřídka se vyskytly rušivé momenty plynoucí z nerespektování stanovených pravidel chování. Postoj a osobní příklad učitelů podporovaly u dětí otevřenost, schopnost formulovat a vyjadřovat – i když někdy v nepříliš kultivované formě - své názory. Žáci však měli méně příležitostí a byli méně zvyklí kooperovat a komunikovat mezi sebou.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině uvedených předmětů jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů matematika ve 4. - 9. ročníku a fyzika

Absence odborné a pedagogické způsobilosti k výuce matematiky a fyziky nemá výrazný negativní vliv na kvalitu vyučování; jen výjimečně se projevil při matematice v organizaci a v odborné úrovni výuky. Jinde naopak učitelka bez požadované kvalifikace vyučovala velmi dobře.

K prvotní motivaci žáků sloužil obvykle zřetelně formulovaný cíl hodiny. Jako průběžných aktivizačních a motivačních prvků využívala většina učitelů zejména sebereflexe žáků a pozitivního adresného hodnocení. Běžně se objevovaly příklady z praxe, ojediněle také mezipředmětové souvislosti. V závěru jednotlivých hodin bylo téměř pravidlem shrnutí a celkové zhodnocení.

Učitelé se připravovali zodpovědně, výukové cíle byly přiměřené aktuálnímu stavu tříd. Pouze ojediněle se nepodařilo naplánovaný program hodiny v plné šíři realizovat.

Frontální výuka se vhodně kombinovala s prací ve skupinách nebo ve dvojicích. Organizace vyučování a výběr učiva převážně odpovídaly úrovni žáků. Při výkladu nového učiva vycházeli pedagogové ze starších poznatků žáků, kladli patřičný důraz na využití matematiky i fyziky v praxi. Střídal se slovní metody s písemnými, zjevná péče byla věnována žákům se SVPU; jen ojediněle nebylo respektováno jejich individuální pracovní tempo. Procvičování učiva poskytovalo kromě upevnování poznatků také oboustrannou zpětnou vazbu. Převážná část vyučujících podporovala alternativní způsoby řešení daných úloh. Počínající únavu žáků a pokles jejich zájmu občas, zejména ve fyzice, oživila diskuse. Ve většině sledovaných hodin panovala příznivá pracovní atmosféra, navozená vstřícným vystupováním vyučujících a jejich přátelským vztahem k žáků. Úroveň verbálního i neverbálního projevu učitelů se jednotlivě lišila, někdy se objevila i nervozita, která částečně ovlivnila i chování žáků.

V matematice pracovali žáci s učebnicemi, pracovními sešity a pracovními listy, které jim připravili učitelé; výjimečně vzhledem k charakteru učiva i s praktickými pomůckami (hodiny, krejčovský metr). Při fyzice napomohly i další pomůcky (žárovka, baterie, reostat) zlepšit názornost výuky.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů matematika a fyzika jsou celkově velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů: přírodověda a vlastivěda ve 4. a 5. ročníku, přírodopis, zeměpis a chemie

Odborná a pedagogická způsobilost učitelů, získané zkušenosti a zaujetí pro učitelské povolání působí pozitivně na kvalitu výuky většiny sledovaných předmětů. Absence pedagogické způsobilosti spolu s malou pedagogickou praxí vyučujícího negativně ovlivňuje většinu zeměpisného vyučování. Naproti tomu i přes chybějící požadovanou kvalifikaci dosahuje výuka přírodovědy a vlastivědy ve čtvrtém ročníku vlivem pedagogické erudice a dlouholeté zkušenosti nadprůměrné úrovně.

Učitelé motivovali žáky seznámením s programem a cíli výuky, průběžnou motivaci podpořilo poukazování na praktické životní zkušenosti žáků i učitelů, v některých případech i skupinové formy vyučování. Iniciovat a udržet zájem žáků umožnilo promyšlené střídání činností. Učitelé vytvářejí podmínky pro sebehodnocení žáků i jejich interakci. Míra žákovské pozornosti a zájmu obvykle závisela na volbě vhodných vyučovacích metod.

Zpracované tematické plány vycházejí z obsahu zvolených učebnic; v některých ročnících existují výrazné časové disproporce mezi jednotlivými zeměpisnými tématy. Kvalitní plány přírodopisu a chemie zahrnují také praktická cvičení a laboratorní práce. Bezprostřední přípravu na vyučování zásadně ovlivňuje zkušenost jednotlivých učitelů; delší pedagogická praxe se odrazila v efektivnějším využívání různých metod a forem činnosti i vhodných pomůcek, které má škola k dispozici. Systém zápisů do žákovských sešitů je promyšlený, přehledný a zohledňuje žáky se specifickými poruchami učení.

Osobitá a estetická úprava učeben vytváří vhodné psychohygienické podmínky pro výuku. Na prvním stupni se také cíleně využívá relaxačních momentů (krátký zpěv, pohyb po třídě). Složitě sociodemografické podmínky, dané skladbou obyvatel okolní lokality, učitelé vnímají a zohledňují v přístupu k jednotlivým žákům.

V přírodopisu a v přírodovědě využívali učitelé kabinetní sbírky, demonstraci na živých přírodninách a kromě učebnic i další zdroje informací. Zejména pro samostatnou a skupinovou práci připravovali žákům pracovní texty a další materiály. V zeměpisu a vlastivědě se však někdy opomíjela práce s žákovským atlasem a s vhodným obrazovým nebo jiným názorným materiálem.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině uvedených předmětů jsou průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu hudební výchova v 6. - 9. ročníku

Personální zajištění výuky je přes absenci odborné nebo i pedagogické způsobilosti na velmi dobré úrovni. Vyučující mají pozitivní vztah k učitelské profesi, vztah k předmětu i k žákům, a nadto schopnost vhodným způsobem rozvíjet jejich celkovou hudebnost.

Atraktivita obsahu a pestrost nabídnutých činností žáky efektivně motivovaly. Přirozenou schopnost většiny dětí využít těchto možností i diskusi o použití jednotlivých hudebních nástrojů vyučování plně podpořilo. Učitelé často s úspěchem apelovali na praktické zkušenosti žáků. Průběžné hodnocení verbální i nonverbální bylo téměř vždy pozitivní. Sebekontrola a vzájemné hodnocení žáků pramenily ze zjevného zájmu o co nejlepší společnou hudební činnost, při níž se snažili vyrovnat kvalitním hudebním projevům vyučujících.

Bezprostřední příprava pedagogů na sledovanou výuku byla velmi zodpovědná. Výukové cíle, sledující rozvoj hudebních činností, i struktura jednotlivých hodin byly přiměřené aktuálnímu stavu tříd. Variabilita a návaznost činností umožňovaly maximální angažovanost žáků. Efektivně se využívala rytmická cvičení, v jedné z hodin také hra na nástroje orffovského instrumentáře. V hodinách bylo patrné soustavné vedení žáků ke kvalitnímu pěveckému projevu, někdy i k rozvoji jejich představivosti a v jedné z hodin také k nenásilnému

obohacování znalostmi z hudební nauky (souvislost mezi klaviaturou a notovým zápisem intervalů). Získané znalosti, dovednosti i celkovou hudebnost mají žáci možnost dále rozvíjet v zájmovém útvaru sborový zpěv.

Ve všech sledovaných hodinách panovalo příznivé klima, žáci byli povzbuzováni způsoby vhodnými k jejich věku a spontánnosti dětského projevu. Pravidla komunikace byla zřetelná, vzájemná tolerance se odrážela v evidentně kladném vztahu žáků k vyučovanému předmětu. Ojedinělým negativem byla pozdní reakce na počínající únavu a pokles zájmu žáků při déletrvajícím seznamování se s textem písně.

V hudební výchově i při sborovém zpěvu pracovali žáci většinou s předem připraveným texty, krátké poznatky si zapisovali do sešitů, měli možnost používat hudební nástroje. Ve sledované výuce nebyly využívány učebnice ani zpěvníky. Vzhledem k charakteru probíraného učiva nebyly zařazeny poslechové ukázky.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu hudební výchova jsou velmi dobré.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Škola vychází z interního dokumentu Vlastní evaluace školy, který stanoví obecné cíle a způsoby zjišťování výsledků vzdělávání a výchovy a zároveň odkazuje na povinnou, ale převážně na fakultativní dokumentaci školy.

Běžným nástrojem zjišťování výsledků vzdělávání je hodnocení a klasifikace v jednotlivých předmětech. Souhrnné klasifikační výsledky se v pololetí a v závěru školního roku objevují v záznamech pedagogické rady a ve výroční zprávě. Vnitřní klasifikační řád zdůrazňuje - i s ohledem na profilaci školy - hodnocení individualizované (srovnání dosažených výsledků žáka s kvalitou jeho předchozích činností a jím dříve dosažených výsledků) a kritériální (porovnání dosažených výsledků s požadovaným učebním cílem), poukazuje i na pozitivní hodnocení osobní aktivity žáka.

Interní evaluační nástroje vycházejí z komunikace se žáky a rodiči, z kontaktů se sociálními partnery a dalšími institucemi, z kontrolní činnosti vedení školy, z dokumentace výchovné poradkyně, z úspěšnosti žáků v soutěžích a v oborech zájmové činnosti. Vědomostní testy (Kalibro) určené běžným základní školám se uplatňují jen výjimečně, pro dané podmínky školy jsou dosti náročné a výsledky bývají i pro učitele až deprimující a demotivující. Srovnávání průběhu a výsledků vzdělávacího procesu se děje vzájemným hospitováním a konzultacemi ředitelů i učitelů škol s obdobnou výchovně-vzdělávací problematikou (sociokulturní znevýhodnění, SVPU). Vnitřní evaluace je promyšlená a odborně erudovaná, ale zatím netvoří ucelený propracovaný systém.

Rozboru výsledků vzdělávání a výchovy se věnují zejména ředitelka školy a její zástupkyně, dílčí analýzy obsahují záznamy z jednání pedagogické rady i fakultativní dokumentace např. z hospitací a kontrol. Jen málo se ho trvale účastní metodické orgány nebo jednotliví učitelé. Celková analýza ve výroční zprávě má souhrnný a spíše všeobecný charakter. Vedení školy usiluje s rozličnou mírou úspěšnosti o účinná opatření směrem k pozitivním změnám.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy včetně realizace vzdělávacího programu jsou ve sledovaných předmětech celkově velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Přípravná třída

Nultý ročník, existující již od školního roku 1998/99, se zaměřuje k přípravě dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí na bezproblémový vstup do základního vzdělávání. K cílům přípravné třídy patří v neposlední řadě navázání kontaktu školy s rodinou a získání její důvěry. V přípravné třídě působí romská asistentka, druhá navazuje na její práci na 1. stupni střídavě ve všech ročnících, nejvíce však v první třídě. Existence přípravné třídy za uplynulé období se velmi dobře osvědčila.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina vydaná dne 23. dubna 2001 MČ Praha 5 s účinností od 1. ledna 2001
2. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 19. prosince 2001 čj. 28 398/2001-21 s účinností od 1. ledna 2002
3. Výstupní protokol o zápisu vstupních údajů ze statistického výkazu Škol V3-01 o základní škole pro školní rok 2002/2003
4. Vybraná povinná dokumentace školy ve smyslu § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů: třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy žáků, rozvrh hodin atd.
5. Fakultativní dokumentace vedení školy a jednotlivých učitelů: Rámcový plán školy na školní rok 2002/2003, týdenní plány, záznamy z hospitací, tematické časové plány učiva, zápisy z jednání metodických orgánů, roční plán, týdenní plány, roční plán kontrolní činnosti atd.
6. Dokumentace žáků se zdravotním postižením
7. Fakultativní dokumentace výchovné poradkyně: koncepce výchovného poradenství, informační materiály atd.
8. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2001/2002
9. Organizační řád, provozní řady učeben
10. Vnitřní řád školy
11. Inspekční zpráva čj. 010 54/99-2700, signatura ba4cs102, ze dne 13. ledna 1999
12. Personální dokumentace vybraných pedagogických zaměstnanců školy dle vyučovaných předmětů sledovaných inspekcí – kopie dokladů o jejich kvalifikaci
13. Kritéria hodnocení zaměstnanců
14. Aktuální rozvrh hodin podle tříd i podle vyučujících
15. Rozhodnutí o odkladech počátku povinné školní docházky týkající se tohoto školního roku

ZÁVĚR

Personální podmínky vzdělávání a výchovy ve všech sledovaných předmětech nepříznivě ovlivňuje malý podíl odborné a pedagogické způsobilosti a častější změny v učitelském

sboru. Tuto skutečnost však do značné míry vyvažují soudržnost a schopnost týmové práce v náročných podmínkách, ochota se dále vzdělávat a nezbytný pracovní elán. Skupina učitelů sledovaných předmětů je z hlediska věkové struktury vyvážená, jsou v ní nezanedbatelným podílem zastoupeni i muži. Prostředí školy, její organizace a řízení jim pro jejich práci vytváří příznivé klima. Dílčí rezervy spočívají v optimalizaci plánování výuky, v efektivnosti práce metodických orgánů a v jejich kontrole vedením školy.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy odpovídají daným finančním možnostem školy a umožňují realizovat zvolený vzdělávací program. Neopominutelnými pozitivy jsou dobrý stavební stav objektu, efektivní využívání všech prostor, atraktivní a esteticky podnětná výzdoba. Množství a kvalita učebních pomůcek jsou přiměřené potřebám vyučování a počtu žáků. Stav a efektivní využívání materiálních zdrojů se trvale sledují.

Inspekce sledovala a hodnotila průběh a výsledky vzdělávání ve výběru předmětů jazykových, společenskovědních, přírodovědných a výchovného charakteru. V realizaci zvoleného vzdělávacího programu neshledala inspekce žádné nedostatky.

Vedle frontálního vyučování se výrazně uplatnily aktivizační a kooperativní metody, které podpořily snahu o kvalitní odbornou úroveň výuky. Organizace výuky a výběr učiva převážně reflektovaly specifika jednotlivých tříd i vzdělávací a výchovné aspekty pro tuto školu typické. Vhodná pozitivní motivace podporovala kladný vztah žáků ke škole i k vyučování. Podporovala vzájemnou komunikaci a vytváření dobrých mezilidských vztahů. I když škola zjišťuje vlastními evaluačními nástroji výsledky vzdělávání, netvoří prozatím jejich hodnocení ucelený a přehledný systém.

Orientační inspekce se v lednu 1999 zaměřila na sledování a hodnocení průběhu vzdělávání ve vybraných předmětech a v návaznosti na to i personálních a materiálních podmínek vzdělávání. Současná zjištění korespondují se závěry předchozí inspekční zprávy. Škola nadále úspěšně pokračuje ve své profilaci, která spočívá zejména v péči o žáky ze znevýhodněného sociokulturního prostředí a se specifickými vývojovými poruchami učení. V další činnosti školy i přes jednotlivé problémy převažují a pokračují pozitivní trendy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jiří Vagenknecht	.Vagenknecht v.r..... .
Členové týmu	Mgr. Věra Vítová	...Vítová v.r..... ..
	Mgr. Josef Černý	..Černý v.r..... ...

V Praze dne 5. listopadu 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 7. listopadu 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Mgr. Ivana Rosová	.....Rosová v.r.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České

školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: MHMP	2002-12-03	010 1050/02-2700
Zřizovatel: MČ Praha 5	2002-12-03	010 1051/02-2700

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány